دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری
کارآفرینی و کشاورزی

مؤلفه‌های توسعه کارآفرینی روستایی (مطالعه موردی: شهرستان کرمان)

محمد صادق ابراهیمی[۱]، سید احمد خاتون‌آبادی[۲] و ندا بنی اسدی[۳]

۱- استادیار، دانشگاه صنعتی اصفهان، (نویسنده مسوول: ebrahimi_ms@cc.iut.ac.ir)
۲ و ۳- استادیار و دانش آموخته کارشناسی ارشد، دانشگاه صنعتی اصفهان

تاریخ دریافت: ۹۲/۸/۲۶ تاریخ پذیرش: ۹۲/۱۱/۷

چکیده

یکی از عوامل مؤثر در توسعه روستایی، کارآفرینی است. کارآفرینی فرآیند ارتقاء فن‌آوری با ایجاد یک کسب و کار یا سازمان جدید است توسعه کارآفرینی در روستاهای شهرستان کرمان به کندی صورت می‌گیرد. از این جهت، این پژوهش به بررسی مؤلفه‌های توسعه کارآفرینی روستایی در روستاهای شهرستان کرمان می‌پردازد. روش تحقیق کتابخانه‌ای و میدانی بوده و پس از تعیین شاخص‌ها و متغیرهای تحقیق از طریق پرسشنامه، داده‌های آماری لازم جمع‌آوری شدند. اعتبار صوری پرسشنامه با استفاده از نظرات متخصصان و اعتبار عاملی مؤلفه‌ها با استفاده از تحلیل عاملی و ضریب KMO محاسبه که مقدار آن ۰/۶۷ به دست آمد. پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (۰/۸۸) محاسبه گردید. جامعه آماری تحقیق، ۱۵۰ نفر از کارآفرینان روستایی شهرستان کرمان بودند که با استفاده از روش سرشماری مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج نشان داد که کارآفرینان عموماً جوان بودند و میزان متغیر کارآفرینی در بین افراد در حد متوسط به بالا بوده و بیشتر آنها فاقد تحصیلات دانشگاهی می‌باشند و از نظر متغیر کارآفرینی بالاتر از حد متوسط بوده است و به لحاظ مؤلفه‌های کارآفرینی به ترتیب بهترین وضعیت مربوط به مؤلفه‌های روانشناختی، مهارتی، فردی و زیرساختی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: کارآفرینی روستایی، عوامل مؤثر، زیرساخت، توسعه روستایی، شهرستان کرمان

مقدمه

موقعیت، منابع طبیعی و مناظر، سرمایه اجتماعی، نظارت روستایی، شبکه‌های اجتماعی و تجاری، تکنولوژی‌های ارتباطی و اطلاعاتی، اثرات پیچیده و پویایی را بر فعالیت کارآفرینی در مناطق روستایی می‌گذارند. روستانشینی یک منبع پویا در بحث کارآفرینی است که هم فرصت‌ها و هم محدودیت‌ها را شکل می‌دهد. نقش کارآفرینی در توسعه اقتصادی روستا می‌تواند در زمینه‌هایی نظیر دستیابی روستاییان به کالاها و خدمات مورد نیاز، رشد اقتصادی روستاها، کاهش پدیده مهاجرت به شهرها، تشویق به ایجاد کسب و کارهای جدید و ارتقاء سطح امنیت اجتماعی و رفاه در

[Downloaded from jea.sanru.ac.ir on 2026-11-12]

روستاها باشد. زیرساخت لازم برای پرورش و توسعه کارآفرینی در برگیرنده عوامل متعددی از جمله ویژگی‌های فردی و نیز محیطی است از میان ویژگی‌های محیطی عوامل اجتماعی که شامل سرمایه اجتماعی نیز می‌شود از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. البته توسعه کارآفرینی می‌تواند تغییرات مناسبی را در محیط روستایی ایجاد نماید مانند: ایجاد شرایط ویژه برای معکوس نمودن روند مهاجرت، اصلاح و تغییر الگوی توزیع و مصرف انرژی، توسعه و بهینه‌سازی شبکه‌های حمل و نقل، بهبود مدیریت و اصلاح شیوه‌های تولید در بخش‌های کشاورزی، توسعه صنایع تبدیلی، ترویج و بهبود شکاف‌های طبقاتی و ارتقای توانمندی‌های زنان روستایی، ارتقای سطح سلامت، ایجاد محیط‌های زندگی مفرح و نشاط‌انگیز، ایجاد سیستم‌های اعتباری کوچک به منظور ارائه تسهیلات روستایی و ایجاد مراکز آموزش‌های تلفیقی به منظور ارائه خدمات آموزش و مشاوره در زمینه‌های مختلف بازاریابی (۳).

در تعریف کارآفرین، بیان می‌گردد که وی کسی است که به طور بالقوه دارای ایده، در بازار برای سرمایه‌گذاری و یا در پی یافتن کسب و کار جدید باشد. کارآفرین با تلاش برای بهره‌برداری از فرصت‌ها و با در نظر گرفتن خطرات، ریسک و انگیزه شخصی سعی در دست پیدا کردن به منابع مالی، انسانی و اجتماعی دارد (۵).

توسعه کارآفرینی یکی از نیازهای جدی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی هر کشوری است. به‌خصوص در کشور ایران که وابستگی اقتصادی به درآمد سرانه نفتی، نیاز به سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف، گرایش به تعدیل نیروی انسانی در سازمان‌های دولتی، بیکاری، نیاز به ایجاد اشتغال، تحریم‌های اقتصادی از جمله معضلات آن محسوب می‌شود. در این راستا، ترویج کارآفرینی به یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر تبدیل گردیده است (۹).

در وضعیت کنونی کشور ایران نقش بخش کشاورزی، به عنوان بنیان اقتصادی روستا در حال کاهش است و این امر تأثیر زیادی در کسب و کارهای کوچک محلی داشته است و پدیده مهاجرت از روستاها به شهرها همچنان ادامه دارد. با کاهش جمعیت میزان تقاضا برای کالاها و خدمات روستایی کاهش می‌یابد و این امر رکود اقتصادی و فقر را به دنبال دارد. لذا می‌بایست در روستاها، محیط مناسبی برای رشد بخش‌های غیرکشاورزی و فعالیت‌های شرکت‌های تولیدی و خدماتی رقابت‌پذیر فراهم شود.

از آنجاییکه در اکثر مناطق جهان، روستاها از جمله نواحی فقیر و در حال فرسایش منابع محسوب می‌شوند، اندیشمندان و سیاست‌گذاران توسعه بر این اعتقاد هستند که باید جدای از سیاست‌ها و استراتژی‌های کلان توسعه و توسعه اقتصادی (که بسیار مهم هم هستند) به طور ویژه و مشخص به امر توسعه روستاها و ریشه‌کنی فقر گسترده‌ای که بر آن‌ها حاکم است نیز پرداخت. به همین دلیل، ضرورت دارد که توسعه کارآفرینی به عنوان یکی از مهمترین راهکارهای کاهش فقر و توسعه روستایی قابل طرح است (۳).

[Downloaded from jea.sanru.ac.ir on 2026-11-12]

اشتغال و کارآفرینی یکی از عوامل اصلی در ثبات پایداری و نظم روستاهاست. کارآفرینی می‌تواند فرصت‌های جدیدی را برای روستاییان ایجاد کند تا درآمد و سرمایه خود را افزایش دهند. همچنین با ایجاد مؤسسات جدید و کسب و کارهای کوچک و متوسط استانداردهای زندگی درجوامع روستایی را بهبود بخشد. به هر حال، کارآفرینی روستایی در پی یافتن ترکیبی مناسب از منابع برای فعالیت‌های اقتصادی اعم از کشاورزی و غیر کشاورزی برای دستیابی به بیش‌ترین سود ممکن است (۸). کارآفرینی روستایی در اصل هیچ تفاوتی با مفهوم عام کارآفرینی ندارد. فقط شرایط خاص مناطق روستایی از جمله بالاتر بودن ریسک، کمبود امکانات و ضعف مدیریت دراین نواحی باعث می‌شود که زمینه‌های کارآفرینی در این نواحی متفاوت با سایر نواحی و فعالیت‌ها باشد. به هر حال کارآفرین روستایی به دنبال شناسایی فرصت‌های جدید، نوآوری و خلاقیت در فعالیت‌های کشاورزی و غیر کشاورزی، کاربری اراضی و استفاده‌ی بهینه، متنوع و نوآورانه در راستای توسعه‌ی روستایی است (۸).

کارآفرینی از دو بعد ایجاد اشتغال و تولید کارآفرینی اقتصادی) و توسعه خدمات (کارآفرینی اجتماعی) برای جامعه روستایی و مدیریت روستایی اهمیت دارد.

آنچه امروزه تحت عنوان مدیریت عمومی نوین[1] نامیده می‌شود، ریشه در بهبود عملی در عرصه اداره عمومی دارد، که در قالب ایده‌هایی که به طور کلی نوآوری نامگذاری شده‌اند، خودنمایی می‌کند (۶). ترویج کارآفرینی در جوامع روستایی بالاخص در جوامع روستایی ایران می‌تواند قدمی مثبت در راستایی توانمند سازی روستاییان باشد. ارتباطات، دسترسی‌ها در نظام سلسله مراتب سکونت‌گاهی و مدیریت سرزمین، (روستا- منطقه‌ای- شهری- ملی)، از اهمیت کانونی و بالایی برخوردار است. بدین صورت تداوم ارتباطات مؤثر در روستا به عواملی بستگی دارد مانند: انتقال اطلاعات پیرامون کمیت و کیفیت تقاضا روستایی در میان خود و مسئولان، نهاده‌ها همچنین حرکت منابع، کالا و خدمات از مراکز تولید به مراکز تقاضاها، (شهری- روستایی)، به‌علاوه به زیرساخت‌های اقتصادی دسترسی به وام و فراهم آوردن سرمایه استفاده از مزایای بازار و آموزش وابسته است. در این زمینه کشورها، سیاست‌های عمده‌ای را برای ایجاد زیرساخت‌های کارآفرینی فراهم می‌کنند، که چند سیاست عمده‌ی آن عبارتند از: اعطای تخفیف‌های مالیاتی، حمایت از صنایع کوچک و متوسط برای مدرنیزه شدن و تشویق صنایع کوچک و متوسط به توسعه همکاری و تشکیل شبکه می‌باشد (۳).

با توجه به این موضوعات در این پژوهش سعی بر آن شده است که مؤلفه‌های توسعه کارآفرینی روستایی در یک مطالعه موردی در روستاهای شهرستان کرمان مورد بررسی قرار گیرد. به نظر می‌رسد شناخت این مؤلفه‌ها و استقرار نظام تقویت‌کننده فرصت‌های موجود و تعدیل‌کننده چالش‌ها، می‌تواند به تحقق توسعه کارآفرینی و در نهایت توسعه روستایی در کشور بیانجامد. محققین به بررسی مفهوم کارآفرینی و مؤلفه‌های آن از زوایای گوناگون پرداخته‌اند. علی‌میری (۲) در مطالعه خود چالش‌های

1- New Public Management

[Downloaded from jea.sanru.ac.ir on 2026-11-12]

کارآفرینی را در مسایلی نظیر: پای‌بندی به گذشته، حفظ شیوه‌های قدیمی و بی‌اعتنایی به چالش‌هایی که بین نسل جوان و نسل قدیمی و با تجربه وجود دارد بیان می‌کند. از دیدگاه محقق کمبود تعداد دانشکده‌های کارآفرینی و همچنین فقدان مقاطع تحصیلی بالا (کارشناسی ارشد و دکتری) از چالش‌های اساسی توسعه کارآفرینی در ایران به شمار آمده است.

پوررجب و همکاران (۷)، تحقیقی با عنوان سنجش و تحلیل ویژگی‌های کارآفرینی دهیاران با تأکید زمینه‌ای مؤثر بر آن در ناحیه روستاهای شهرستان میاندوآب به انجام رساندند. نتایج تحقیق نشان داد که میانگین ریسک‌پذیری ۲/۸۶، کانون کنترل دورنی ۳/۳۵، نیاز به موفقیت ۳/۴۷ بوده است همچنین میانگین عمل‌گرایی ۳/۷۶، تخیل خلاق ۳/۱۰، تحمـــل ابهام با میانگین ۲، توفیق‌طلبی ۳/۲۴ و سلامت فکری ۲/۹۳ می‌باشند.

علم‌بیگی و همکاران (۱) در مطالعه خود که شامل بررسی توسعه کارآفرینی در سازمان ترویج کشاورزی ایران بود، بیان می‌نمایند که کارکنان ترویج در رابطه با ایجاد کارآفرینی، مهارت‌های پایه کار با رایانه دارای بیشترین مهارت، کاربرد نرم‌افزارهای تحصیلی چون ICT راه‌اندازی وب‌سایت‌ها دارای کمترین سطح مهارت می‌باشند. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که حمایت مدیریتی، نقش اصلی در توسعه فناوری‌های اطلاعاتی در جهت کارآفرینی دارد. همچنین، با ایجاد اطمینان کارکنان از نوآوری مدیریت سازمان و داشتن وقت کافی برای ارتقاء مهارت‌های خود در رابطه با بکارگیری ICT، این عوامل می‌توانند منجر ایجاد کارآفرینی در سازمان گردند.

بوسما و همکاران (۴) در تحقیقی که در کشور هلند از ۲۹۲ کارآفرین به عمل آوردند چهار مؤلفه برای کارآفرینی را در نظر گرفتند، که شامل: الهام و انگیزه، خودکارآمدی، حمایت و الگو می‌باشند. متغیرهایی مانند سن، جنس، تابعیت، ملیت، سطح تحصیلات، سابقه کارآفرینی یکی از اعضای خانواده مورد بررسی قرار گرفت و نقش شبکه‌های اجتماعی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که در شبکه‌هایی که روابط قوی وجود دارد احتمال دستیابی به دانش و اطلاعات به روز بیشتر است شبکه‌های قوی شامل: ارتباط با دوستان و آشنایان و اعضای خانواده بوده و شبکه‌های ضعیف را ارتباط بین همکاران و ارتباط کاری تشکیل می‌داد.

هال و همکاران (۵) در مقاله‌ای به بررسی "توسعه پایدار کارآفرینی" پرداختند. آنان کارآفرینان را افرادی دقیق که آماده بهره‌برداری از فرصت‌ها در حال ظهور در ارتباط با نیاز جامعه هستند، معرفی می‌نمایند. آنها در این تحقیق از فرآیند کارآفرینی به عنوان عنصری مناسب در راستای حفظ محیط زیست و ایجاد و توسعه نوآوری‌های مناسب و سازگار با محیط یاد نموده که می‌تواند نقش مهمی در کاهش رانت‌های اقتصادی و توسعه ثروت ملی داشته باشد.

الخو (۱۲) در پژوهشی که در کشور دانمارک انجام داد، بیان می‌دارد که مطالعه منابع و فرصت‌ها همچنین کشف و ارزیابی و

[Downloaded from jea.sanru.ac.ir on 2026-11-12]

استفاده از فرصت‌ها برای کارآفرینان بسیار مهم بوده و اصولاً افراد کارآفرین افرادی هستند که به مطالعه کشف و ارزیابی فرصت‌ها می‌پردازند.

استرک و همکاران (۱۰) به اندازه‌گیری کارآفرینی روستایی در ابعاد عقلانی، اجتماعی، فردی، طبیعی، ساختاری و مالی پرداخته است. از نظر آنان مهمترین دستاورد کارآفرینی روستایی از جنبه عقلانی افزایش خلاقیت و نوآوری، در ابعاد اجتماعی افزایش اعتماد در بین افراد روستا و در بعد فردی نیز افزایش مهارت‌ها می‌باشد. از نظر جنبه طبیعی، استفاده از محصولات محلی و از نظر ساختاری بازسازی مجدد بناهای تاریخی در روستاها از مهم‌ترین کارکردهای آن محسوب می‌گردد.

روش شناسی پژوهش

این مقاله از نظر ماهیت روش، توصیفی است، از نظر بررسی ارتباط علل مختلف با کارآفرینی از نوع همبستگی و از نظر هدف بدلیل قابل اجرا بودن کاربردی است. چارچوب زمانی این تحقیق از نوع عرضی یا مقطعی است که فقط یک بار در مقطع زمانی چند ماه صورت گرفته است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه کارآفرینان روستاهای شهرستان کرمان می‌باشند. کارآفرینانروستائی این شهرستان ۱۵۰ نفر بودندکه با استفاده از فرایند سرشماری مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار اصلی تحقیق حاضر پرسشنامه بوده که برای تعیین پایایی پرسشنامه در این پژوهش در مرحله اول تعداد ۴۴ پرسشنامه در جامعه کارآفرینان شهرستان بم تکمیل گردید. سپس پایایی سؤالات با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه شد. این آماره برای دسته سؤالات کارآفرینی ۰/۸۸ بدست آمد. بدین ترتیب پایایی پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. برای تعیین روایی بیرونی پرسشنامه تعداد ۲۰ پرسشنامه در اختیار متخصصان، کارشناسان جهاد کشاورزی و معلمان قرار گرفت و با شناسایی واژه‌های مبهم و حذف آنها و جایگزینی واژه‌ها به یکسان‌سازی مفهومی واژه‌ها اقدام شد. همچنین برای سنجش روائی درونی، حضور تمامی متغیرها در عنوان، هدف کلی، اهداف اختصاصی، فرضیات و پرسش‌های پرسشنامه کنترل گردید و هدف‌ها، فرضیات و سؤالات غیر مرتبط حذف گردید. با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آماره‌های شاخص پراکندگی مانند فراوانی، درصد، میانگین، میانه، مد و انحراف معیار به بررسی نتایج پرداخته شد. برای ساخت شاخص کارآفرینی از سنجه‌های روانشناختی فردی که شامل نوآوری، پشتکار، توفیق‌طلبی، ریسک‌پذیری، تحمل ابهام، کنترل درونی و میزان آشنایی روستاییان با مهارت‌های کارآفرینی که شامل تشکیل تیم، سرمایه‌گذاری در فرصت‌ها، بازاریابی، مهارت‌های فنی و زیرساخت‌های کارآفرینی که دسترسی به امکانات که شامل دسترسی به اینترنت، روزنامه، حمل و نقل، کارگاه‌های آموزشی، وام و زمینه‌های فردی که شامل تجربه‌کاری و الگوی نقش می‌باشد استفاده شده است. در جدول (۱) نام سنجه‌های سازنده‌ی شاخص کارآفرینی، وزن هر سنجه شماره سنجه در پرسشنامه و میزان روایی میان سنجه‌ها ذکر شده است.

[Downloaded from jea.sanru.ac.ir on 2026-11-12]

آماره KMO[1] به دست آمده برای سنجه‌های ذکر شده در جامعه آماری ۰/۶۷۰ و در سطح مطلوبی بوده است.

جدول ۱- نحوه ساخت شاخص کارآفرینی

نام سنجه	وزن سنجه	شماره سنجه
ویژگی‌های روانشناختی کارآفرینان	۰/۶۶۱	X 40 تا X 10
آشنایی روستاییان به مهارت‌های کارآفرینی	۰/۶۰۳	X 63 تا X 41
زیر ساخت‌های کارآفرینی	۰/۷۶۳	X 70 تا X 64
زمینه‌های فردی کارآفرینی	۰/۶۸۵	X 81 تا X 71
Test=۴۵۰/۷۵۳	Sig=۰/۰۰Bartlett's	KMO=۰/۶۷۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

یافته‌های پژوهش

به لحاظ متغیر سن، نزدیک به ۴۲ درصد کارآفرینان روستایی در رده سنی ۲۰ تا ۳۰ سال قرار گرفته‌اند. همچنین، به لحاظ تحصیلات ۴۵ درصد از کارآفرینان دارای مدرک دانشگاهی و ۵۵ درصد فاقد مدرک دانشگاهی بودند.

نحوه ساخت متغیر کارآفرینی بدین صورت بود که از ۷۰ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین آن برابر با ۳/۷۴ و کمترین مقدار مشاهده شده به ترتیب برابر با ۴/۵ و ۳ می‌باشد. نمره کارآفرینی ۹۳ درصد از آزمودنی بالاتر از سطح متوسط مورد سنجش قرار گرفت (جدول ۲).

جدول ۲- فراوانی رتبه‌های توصیف متغیر کارآفرینی

تعداد	میانگین	میانه	مد	انحراف معیار
۱۵۰	۳/۷۵	۴	۴	۰/۳۵

مأخذ: یافته‌های تحقیق

برای متغیر ویژگی‌های فردی نیز به این صورت عمل گردید که از ۱۰ سوال ۵ گزینه‌ای استفاده شد و نتایج نشان داد که میانگین ویژگی‌های فردی کارآفرینان برابر با ۲/۷۵ و بیشترین و کمترین مقدار مشاهده شده به ترتیب برابر با ۴ و ۱/۵ می‌باشد. با توجه به نمودار ۲۹ درصد از آزمودنی‌ها میزان زمینه‌های فردی کارآفرینی بالاتر از سطح متوسط مورد سنجش در این تحقیق بوده است. برای متغیر زمینه‌های زیرساختی نیز از ۷ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین آن برابر با ۲/۴۷ و بیشترین و کمترین مقدار مشاهده شده به ترتیب برابر با ۵ و ۱/۵ می‌باشد. با توجه به نتایج ۲۰ درصد از آزمودنی در زمینه‌های زیرساختی کارآفرینی در سطوح بالای متوسط در این تحقیق مشاهده گردیده است (جدول ۳).

1- The Kaiser-Meyer-Olkin

[Downloaded from jea.sanru.ac.ir on 2026-11-12]

جدول ۳- فراوانی رتبه‌ها زمینه‌های فردی و زیرساختی کارآفرینی

مؤلفه	میانگین	میانه	مد	انحراف معیار
فردی	۳/۵۷	۲/۵	۳	۰/۵۰
زیر ساختی	۲/۴۷	۲	۲	۰/۸۱

مأخذ: یافته‌های تحقیق

برای ساخت مؤلفه ویژگی‌های روانشناختی کارآفرینی از ۳۰ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. نتایج نشان داد میانگین این متغیر برابر با ۴/۲ بیشترین و کمترین مقدار مشاهده شده به ترتیب برابر با ۵ و ۳ می‌باشد. از نظر ۹۹ درصد از آزمودنی‌ها میزان ویژگی‌های روانشناختی فردی کارآفرینی در بین پاسخگوها بالاتر از سطح متوسط بود همچنین برای بررسی میزان مهارت‌های کارآفرینانه نیز از ۲۳ سوال ۵ گزینه‌ای تشکیل شده است. میانگین آن برابر با ۳/۹۴ و بیشترین و کمترین مقدار مشاهده شده به ترتیب برابر با ۵ و ۳ می‌باشد. با توجه به نتایج میزان آشنایی روستاییان با مهارت‌های کارآفرینی ۹۰ درصد از آزمودنی‌ها در مدیریت روابط خود با دیگران بالاتر از سطح متوسط در این تحقیق مشاهده گردیده است.

جدول ۴- ویژگی‌های روانشناختی کارآفرینی و آشنایی با مهارت‌های کارآفرینانه

مؤلفه	میانگین	میانه	مد	انحراف معیار
روانشناختی	۴/۵	۴/۲	۴	۰/۴۳
مهارت	۳/۹۴	۴	۴	۰/۵۰

مأخذ: یافته‌های تحقیق

نتایج و بحث

با توجه به یافته‌های تحقیق که نشان‌دهنده این مطلب بود که نزدیک به ۴۲ درصد کارآفرینان روستایی در رده سنی ۲۰ تا ۳۰ سال قرار گرفته‌اند. لذا، می‌توان نتیجه گرفت که کارآفرینان روستایی در رده سنی جوان قرار دارند. به عبارت دیگر، ظرفیت جوانان روستایی برای کارآفرین روستایی در حد خوبی می‌باشد. با توجه با یافته‌های تحقیق که نشان داد بیش از ۵۵ درصد کارآفرینان از تحصیلات دانشگاهی برخوردار نبودند. می‌توان نتیجه گرفت که درصد بیشتر کارآفرینان تحصیلات دانشگاهی ندارند. ضعف در ساختار واحدهای درسی مربوط به هر رشته و آموزش‌های کلی دانشگاه نشان‌دهنده‌ی درصد آماری کم در بین دانشجویان دانشگاهی در زمینه کارآفرینی است. این نتیجه با تحقیق علی‌میری (۲) نتایج یکسانی داشته است.

نتایج نشان داد که میزان متغیر کارآفرینی در بین افراد در حد متوسط به بالا بوده و به لحاظ مؤلفه‌های کارآفرینی به ترتیب بهترین وضعیت مربوط به مؤلفه‌های روانشناختی، مهارتی، فردی و زیرساختی می‌باشد. در مؤلفه روانشناختی نیز متغیرهایی نظیر پشتکار، روحیه ریسک‌پذیری، خلاقیت، توفیق‌طلبی، کنترل درونی قرار گرفته‌اند که به نظر می‌رسد

[Downloaded from jea.sanru.ac.ir on 2026-11-12]

از مهم‌ترین متغیرهای تأثیرگذار در توسعه کارآفرینی روستایی باشند. به نظر می‌رسد مشکل توسعه کارآفرین در توسعه زیرساخت‌های کارآفرینی و متغیرهایی نظیر سرمایه‌گذاری در فرصت‌ها، دسترسی به امکانات و بازاریابی قابل تعریف باشد. این نتایج با نتایج تحقیق پوررجب و همکاران (۷) مطابقت دارد.

نتایج تحقیق نشان داد که کارآفرینان روستایی در رده سنی جوان قرار می‌گیرند. لذا، از آنجا که جوانان انگیزه‌های پیشرفت بالاتری دارند و همچنین زمینه‌های لازم برای یادگیری و آموزش‌پذیری در آنها قوی‌تر است، پیشنهاد می‌گردد مفاهیم اساسی و مورد نیاز آنان در قالب یک چهارچوب حمایتی و آموزشی آماده و به صورت یک برنامه جامع در اختیار آنان قرار گیرد. بیش از نیمی از جمعیتی روستاییان که به شهرها مهاجرت می‌کنند را جوانان روستایی تشکیل می‌دهد. لذا، می‌بایست برای جوانان روستایی تحصیل‌کرده تسهیلات ویژه‌ای در نظر گرفته شود تا بتوانند با داشتن سرمایه اولیه در روستاها به فعالیت‌های کارآفرینانه بپردازند. به نظر نمی‌رسد هیچ گروهی مستعدتر از دانش‌آموختگان روستائی برای امر کارآفرینی روستایی مناسب باشند. ایجاد شرایطی مناسب برای فعالیت و جذب این افراد به فضاهای روستایی از مهم‌ترین مسایل پیش روی مدیران توسعه روستایی است.

نتایج تحقیق نشان داد که بیشتر کارآفرینان روستایی تحصیلات دانشگاهی ندارند و یا به عبارت دیگر دانش‌آموختگان دانشگاهی به عنوان کارآفرینان روستایی تلقی نمی‌گردند که نشان می‌دهد ماهیت دروس گنجانده شده و همچنین آموزش‌های عملی کارآفرینی در نظام‌های آموزشی کشور از مقاطع پایه‌ای تا عالی نمی‌تواند نهادینه کننده صفات کارآفرینی در افراد باشد و صرف گرفتن مدرک تحصیلی به ویژه در مقاطع عالی دلیل بر کارآفرین بودن نیست.

به همین دلیل است در کشورهای در حال توسعه، به ویژه در کشور ما، تحصیل‌کنندگان در مقاطع عالی روحیه کارآفرینی ندارند. افرادی که در زمینه‌ی آموزش کارآفرینی به فعالیت می‌پردازند، باید بیش از یک محرک، ایفای نقش نمایند. به عبارت دیگر، ایجاد و استقرار یک نظام سیستمیک توسعه‌دهنده کارآفرینی از آموزش پایه تا آموزش عالی الزامی است. لذا، پیشنهاد می‌گردد دروس کارآفرینی برای همه مقاطع تحصیلی و رشته کارآفرینی برای بخش‌های مختلف تحصیلات پایه و عالی تهیه و اجراء گردد.

[Downloaded from jea.sanru.ac.ir on 2026-11-12]

منابع

1. Alam Beigi, A. 2007. Analysing the role of ICT in developing entrepreneurship in Iranian agricultural extension organization. Unpublished Master's thesis, Tehran University, Tehran, Iran. (In Persian)
2. Alimiri, M. 2007. Entrepreneurship training, appearance, development trends and challenges. Journal of Entrepreneurial Development, (1): 133-169. (In Persian)
3. Baniasadi, N., M.S. Ebrahimi and A. KHatonabadi. 2013. Factors Influencing the Development of Rural Entrepreneurship-A Case Study of Iran. Advences in Environmental Biology, 7(8): 1930-1936.
4. Bosma, N.E. 2011. Entrepreneurship and role model Journal of Economic Psychologys.
5. Hall, J., G. Daneke and M. Lenox. 2010. Sustainable development and entrepreneurship: Past contributions andfuture directions.
6. Imanijajromi, H. and P. Pourrajab Miyandoab. 2009. Measurement and Analysis of Entrepreneurship Characteristics of Dehyaran by Emphasis on Peripheral Factors (Case Study: Villages Dehyaran of Miyandoab). Iranian journal of Rural Research, 1(1):14-22. (In Persian)
7. Pourrajab Miyandoab, P. and H. Imanijajromi. 2008. Measuring and analyzing the characteristics of entrepreneurial Dhyaran. Effectively with emphasis on those factors. A master's thesis. Rural Development, Tehran University. (In Persian)
8. Rezvani, M. and M. Najarzadeh. 2007. Analyze entrepreneurship in rural areas, rural development, Journal of Entrepreneurial Development, 2: 161-182. (In Persian)
9. Saljoghi, M. 2010. Entrepreneurship and the development of new businesses. Publications cultural services. Kerman Iran. (In Persian)
10. Stark, N. and D. Markly. 2008. Rural Entrepreneurship Development II: Measuring Impact on the TripleBottom Line.
11. Taoyang, D.M. and A. Yuying. 2002. Human Capital, Entrepreneurship and fram house hold earning,Journal of Development Economic, 68: 65-81.
12. Ulhøi, J.P. 2005. The social dimensions of entrepreneurship, Journal Tecnovation, 939-946 pp.

[Downloaded from jea.sanru.ac.ir on 2026-11-12]

Rural Entrepreneurship Development Components (Case Study: Kerman Township)

Mohammad Sadegh Ebrahimi[1], Seyed Ahmad Khatonabadi[2] and Neda Baniasadi[3]

1- Assistant Professor, Isfahan University of Technology (Corresponding author: ebrahimi_ms@cc.iut.ac.ir)
2 and 3- Assistant Professor and M.Sc. Student, Isfahan University of Technology
Received: December 4, 2013 Accepted: February 10, 2014

Abstract

Entrepreneurship is one of the effective factors in rural development. Entrepreneurial is the process of upgrading the technology by creating a new business or organization The process of rural entrepreneurship in villages of Kerman Township takes place slowly. Therefore, this study investigates rural entrepreneurship development components. Research method is library and field work. After defining the indexes and variables of the research through a questionnaire, the necessary statistical data are gathered. Face validity of the questionnaire is obtained using the supervisor professors' opinions and structural validity is obtained using factor analysis and KMO coefficient, whose amount was 0.67. The reliability of the questionnaire was calculated using Cronbach Alpha Coefficient whose amount was 0.88. The sample population was estimated 150 entrepreneurship people. Results of research showed that entrepreneurs are generally young. The results of the study showed that the entrepreneurship among the entrepreneur was the average level and also education level in entrepreneur was lower than the level of higher education. Results of research showed that the component of entrepreneurial related: psychological, skills, personal and infrastructure factors were important respectively.

Keywords: Rural Entrepreneurship, Factors, Infrastructure, Rural Development, Kerman Township.

[Downloaded from jea.sanru.ac.ir on 2026-11-12]